СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 53. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 6-го БЕРЕЗНЯ 1951. No. 53. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MARCH 6, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свобода": BErgen 4-0807 4-0237 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

БРЕДЛІ ЗА НЕГАЙНЕ ВИРІШЕННЯ ВИСИЛКИ ВІЙСЬКА ЗАМОРЕ

Вашингтон, 4 березня. — Висилка війська до Европи і бранка 18-річних найшлася у вирішній стадії, коли передові військовики понаглили ці справи. На таймім засіданні комісій закордонних відносин і збройної служби голова об'єднаних генеральних штабів, ген. Омар Н. Бредлі, як кажуть, подав до відома, що вирішення організації оборонних сил в Европі буде переведене до тридцяти днів. Тому він домагається кінцевого голосування над обома справами як у сенаті так і в палаті репрезентантів. У сенаті вже ухвалено бранку для вісімнадцятирічної молоді, а Бредлі доражував взяти негайно під голосування ще висилку війська до Европи. Сенатські провідники обіцяли почати голосування над цією справою в понеділок пополудні.

Ген. Маршал за приспішення бранки 18-річних.

Вашингтон. — Секретар оборони, ген. Джордж К. Маршал, візвав палату репрезентантів, щоб вона приєдналася до ухвали сенату і одобрила законопроєкт для побору 18-ти річних хлопців до служби збройних сил. Палатна комісія ухвалила піднести вік до вісімнадцяти з половиною років. Генерала підтримала Анна Розенберґ, асистентка в секретаріяті оборони і директор поборової служби, ген. Луїс В. Гершi. В проєкті палатної комісії передбачені зголошення добровольців після покінчення вісімнадцятого року життя. У конґресових колах панує погляд, що при остаточнім вирішенні цього білу виявиться найбільша суперечність поглядів на вік рекрутів. Військові кола подають арґумент, що обниження віку потрібне на те, щоб не викликати жонатих осіб або вислужених вояків поновно до служби.

ПРЕЗ. ТРУМАН НА ВАКАЦІЯХ У ФЛОРИДІ

Кій Вест. — Президент Труман приїхав сюди з Вашингтону на тритижневі вакації разом з найближчим оточенням. Він одначе не спускає з ока головних справ країни, приймає звіти секретарів і відбуває наради зі штабом своїх дорадників. До нього має приїхати директор оборонної мобілізації Чарлс Е. Вілсон, щоб порадитися, як наладнати кризу, викликану виступленням робітничих провідників з оборонних агенцій.

РОБИТЬ ПРЕЗИДЕНТА ВІДПОВІДАЛЬНИМ ЗА РОБІТНИЧІ ПОГРОЗИ

Ню Орлінс. — Д-р Едвін Дж. Норс, недавній голова Президентської Ради Економічних Дорадників, вийшов з закидами проти президента Трумана за наставлення юнійних провідників до мобілізації робучої сили. „Я боюся, що це найбільш загрозливе положення в нашій історії" сказав Норс. Причиною цього є це, що провідники робітництва, фармерства й бізнесу переганяються в здобуванні сили.

ЛІТАК ЗІ СКЛАДАНИМ КРИЛОМ

Вашингтон. — До найновіших винаходів у воєнній техніці зараховують складане крило в літаку, званім Екс 5 („Х-5"), виробленім підприємством Белл Еркрафт Корпорейшен з Найґара Фоллс, Н. Й. Воно може змінитися з перехресного на поздовжне підчас самого льоту, подібно, як летить птиця.

КОМУНІСТИ В АМЕРИЦІ ПРИГОТОВЛЯЮТЬ НЕБЕЗПЕКУ З ПІДЗЕМЕЛЛЯ

Вашинґтон. — Комуністи в Америці перенесли свою діяльність у підпілля впродовж останніх кількох місяців, як це виявив директор Федерального Слідчого Бюра, Дж. Едгар Гувер, одначе він знає, що вони там роблять. З уваги на таке положення американська внутрішня безпека найшлася в найгіршій стадії. Щоб забезпечитися від цієї небезпеки треба подбати про збільшення оборонних сил унутрі країни. На ці цілі Гувер домагається від Конґресу дальших фондів у висоті $26,000,000.

В останніх місяцях комуністи вже не скликують тільки явних зібрань ані не видають посвідок приналежности до Комуністичної партії. Навпаки, вони пробують тепер відвернути увагу влади і тому діють потайки, твердив директор бюра. Подібні думки висловив теж сен. Пат МекКарран, який був головним автором закону про внутрішню безпеку.

БУШ ЗАПОВІДАЄ ЗНИЩЕННЯ РОСІЇ АТОМОВИМИ БОМБАМИ

Вашингтон. — Президент Інституту Карнеґі, як один з науковців, що працювали над складенням атомової бомби, д-р Ваннєвар Буш, виголосив по радіо промову, в якій заповів, що американська атомова бомба знищить Росію, якщо Совєти почнуть війну в Европі. Рахуючи на американську силу, Буш передбачує, що Росія не буде пробувати викликати війну. „Одначе ми не можемо завжди рахувати на стратегічне бомбардування, як на єдиний засіб для відвернення війни" — міркував доповідач. Тому нам треба зорганізувати сухопутні війська в Европі, щоб стримати орди зі Сходу. З уваги на це необхідним являється покликувати до війська вісімнадцятирічних юнаків, дати їм дворічний вишкіл, а опісля поставити в стан резерви. Для 18-річного хлопця легче перервати студії після покінчення середньої школи і вступити до війська ніж переривати університетську науку. Отже навіть і з уваги на це Буш дораджує побір молоді у ранній віці. Справу бранки трактував Буш тільки побіжно, а головну увагу зосередив на стриманні Росії від агресії.

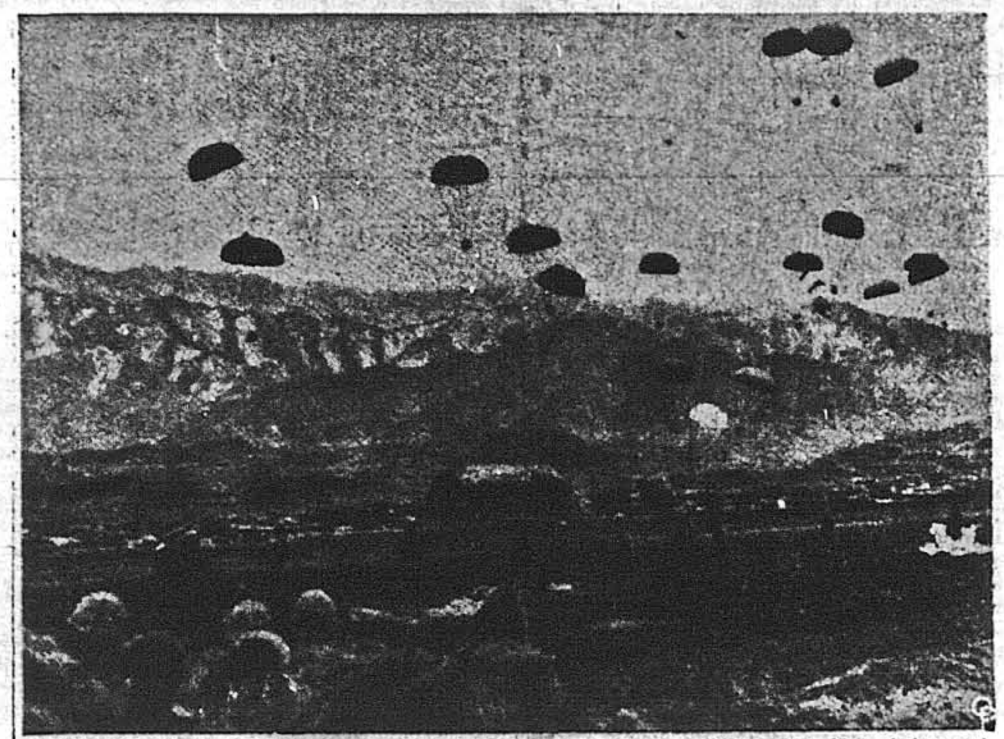
В АМЕРИЦІ

● **Підвишку ціни на авта** у висоті 3 і пів % в порівнянні з цінами з 1-го грудня 1950 р. дозволило бюро стабілізації цін. Продавці мусять обрахувати таку підвишку щоло цента.

● **Два американські** кореспонденти попали під арешт в Буенос Айрес, в Арґентині, за те, що фотографували сцени з нападу на друкарняних робітників щоденника — „Ля Преиза". Їх випущено на волю за інтервенцією американського консуля.

● **Ім'я президента Трумана** попало під критичну замітку, коли в листі з Білого дому написано було „Трумен" замість „Труман". „Трумен" вказувало б, що президентове ім'я вживається в стилю давніх володарів, які писали про себе в множині „ми" замість „я".

● **Віцепрезидент** Албен В. Барклі, з нагоди свого тридцятьріччя праці в Конґресі, дістав від президента Трумана дерев'яний молоток, як знак, що він тепер провідник сенату. При цій нагоді Труман сказав, що він хотів би вернутися до сенату. З цього заключають, що Труман не буде більше кандидувати на президента,

ПОСТАЧАННЯ З ПОВІТРЯ є одною зі стратегічних новостей в корейській війні. Аліянтські транспортові літаки скидають на парашутах амуніцію і харчі для відділів морської піхоти, що держать фронт у важко доступних горах.

ВСТУПНІ НАРАДИ ЧОТИРЬОХ ВЕЛИКИХ

Париж, 5. березня. — Сьогодні, після чотирьох місяців дбайливої дипломатичної підготовки, тут починаються вступні наради представників чотирьох великодержав, що мають підготовити порядок нарад на конференцію Ради їх міністрів закордонних справ. Західні великодержави вже наперед вповні узгіднили між собою всі справи, що їх вони бажали б обговорити зі Совєтським Союзом, — зокрема справи озброєння, Німеччини та Австрії, вважаючи їх головними причинами теперішнього напруження в Европі. Факт, що Совєти вислали на ці вступні наради велику делеґацію дипломатичних фахівців з Андреєм Громиком на чолі та з Анатолем Лаврентієвим, одним з кращих совєтських спеціялістів в справах Балканів, розцінюється західними спостерігачами як можливу готовість Кремля погодитися на далеко ширшу дискусію, ніж її Москва пропонувала початково. Зі західного боку заповідається тактику „спостережливого очікування". Всі три західні делеґації сьогодні вранці мали відбути насамперед окремі а опісля спільні наради між собою, щоб провірити свої думки та в подробицях узгіднити дипломатичну стратегію на нарадах зі совєтськими представниками. Ще вчора — напередодні нарад, американський високий комісар Німеччини, Джан Дж. Мек Клой відвідав голову американської делеґації, д-ра Філіпа Джесупа, та поінформував його про положення в Німеччині до останнього часу, зокрема відносно становища федерального німецького уряду та відносно совєтської поведінки в Німеччині. Західні аліянти пообіцяли держати західно-німецький уряд постійно в курсі нарад відносно Німеччини. Між західними великодержавами — Злучені Держави Америки ставляться до цеї конференції з найбільшим недовірям та застереженнями, знаючи вже з власної практики, що досі ще жадні розмови зі Совєтами не дали успішного результату, якщо вони не йшли цілком по совєтській лінії.

500 ДОЛЯРІВ НА УКК ВІД СУМА

Ню Йорк. — Головна Управа Спілки Української Молоді Америки передала до Народного Фонду Українського Конґресового Комітету дол. 500,00, що їх зібрано з Коляди. Чек на відповідну суму передав УККомітетові голова СУМА, п. В. Омельченко. СУМА це одна з перших організацій новоприбулої молоді, що докладає багато зусиль для включення своєї діяльности в загально-громадське русло.

СОВЄТИ ДОМАГАЮТЬСЯ УЧАСТИ В ДОГОВОРІ З ЯПОНІЄЮ

Москва, 5 березня. — Совєтський Союз займає рішуче становище проти будь-якого однобічного мирового договору з Японією, в якому не брав би участи він сам і комуністичний Китай — заявили урядові „Ізвєстія" у вчорашньому виданні. Редакційна стаття на цю тему надрукована в „Ізвєстіях" в тому самому числі, в якому подано заяву совєтського делеґата в Об'єднаних Націях, Якова А. Маліка, в якому заперечується твердження Джана Фостера Доллесса, що совєтський делеґат погодився взяти участь в розмовах в справі договору. „Я не входжу в жадні розмови з містером Доллесом" — заявив Малік. „Ізвєстія" вважають, що місія Доллеса до Токіо та столиць інших далеко-східних країн мала на меті підготову сепаратного договору з Японією, на який Совєтський Союз „ніколи не погодиться", вважаючи „мирну розв'язку японської проблеми вітальною для вдержання миру в світі". Совєтський урядовий орган твердить, що „Злучені Держави і ген. МекАртур" намагаються тепер переменити Японію в базу агресії проти Совєтського Союзу та докладають в цьому напрямку багато зусиль.

ВТРАТИ КОМУНІСТІВ У ЗАХІДНІЙ ЕВРОПІ 30-84 ВІДСОТКІВ

Вашингтон, 4. березня.—Департамент стейту виявив, що Москва програє боротьбу за здобуття Західної Европи вертільництвом зі середини. На доказ, що воно так є, департамент подає цифри. Ці цифри вказують, що напр. комуністична партія в Франції втратила силу на 30 відсотків, а в Люксембурґу на 84 відсотки упродовж кількох років. Загальні й подібні цифри оприлюднив по радіо й телевізії Ґомер М. Байнґтон, директор Бюра Західно - Европейських Справ. Найменше втрат мала Франція, бо тільки 30%, далі Італія (31%), Великобританія і Західна Німеччина (по 33%), потім Голяндія (34%), Швеція (45%), Норвегія і Бельгія (по 65%), Данія (63%), Люксембург (84%). У 1945 році комуністи мали таку силу, що могли перебрати на себе майже цілу Західну Европу, одначе від того часу матеріяльне положення країн так поправилося, що тепер вони стають на свої ноги і небезпека большевизму минає.

КАРНЕҐІ КОРПОРАЦІЯ ШУКАЄ СОЮЗНИКІВ В БОЛЬШЕВИЦЬКИХ КРАЇНАХ

Ню Йорк. — Корпорація Карнеґі з Ню Йорку оприлюднює зазив до уродженців країн з-поза Залізної Заслони, щоб вони ставали до боротьби за волю проти комунізму. У звіті за минулий рік оприлюднює Чарлс Доллард, директор корпорації, що Рада Закордонних Відносин дістала від корпорації $22,500 на студії способів, як підтримати волелюбних провідників у країнах, де комуністи роблять натиск. Доллард заявляє, що фонди призначено на цю ціль у переконанні, що майбутність волі залежатиме від швидкого пізнання, хто є там провідником і від підтримки для них. Загальні видатки на різні благородні цілі за минулий рік виносили $4,218,876. У звіті сказано, що корпорація не хоче затримувати доходів з фондів на те, щоб вони зростали, тільки роздає їх на це, щоб при їх допомозі поширяти працю на різнородних ділянках.

ВІДКРИТО НОВІ СКЛАДИ НЕЛЕГАЛЬНОЇ КОМУНІСТИЧНОЇ ЗБРОЇ В ІТАЛІЇ

Рим, 5 березня. — Італійська поліція в Медіоляні натрапила на нові таємні комуністичні склади зброї, тим разом призначені на експорт до Альбанії. Заарештовано п'ять осіб, включно з одним офіцером італійської армії та двома росіянами. Зброя мала бути перевезена до Альбанії під прикриттям „експорту до приязної країни". Це не був перший випадок відкриття таємних комуністичних складів зброї в Італії, зокрема в її індустріяльних провінціях. Останнє відкриття зроблено в одній з фабрик зброї в Медіоляні і це вже було четверте відкриття в цій фабриці. В більшості випадків ці відкриття зроблено на анонімовий донос з-поміж самих комуністів, що в останньому почали сваритися на тему кому вони повинні бути льояльні: Москві чи Італії.

АЛІЯНТИ КОНСОЛІДУЮТЬ СВОЇ ПЕРЕМОГИ В КОРЕЇ

„ВБИВЧІ ДІЇ" ПРОДОВЖУЮТЬСЯ. — ОЖИВЛЕНА АКЦІЯ АВІЯЦІЇ. — ВОРОГ КОНЦЕНТРУЄ СВОЇ СИЛИ НА РІЦІ ГАН

Токіо, 5. березня. — Цілим рядом дальших успіхів на фронті, головно новими здобутками на центральному і східному секторах фронту, аліянтські війська в Кореї сконсолідували свої дотеперішні перемоги, продовжуючи „вбивчі дії" проти ворога, що з черги почав концентрувати свої сили на північному березі ріки Ган, — приготовляючись до „оборони за всяку ціну", або до чергового генерального наступу на аліянтів. Ясна погода впродовж вчорашнього дня уможливила знову оживлену акцію авіяції, що виконала 650 місій, підтримуючи акцію на фронті та бомбардуючи ворожі воєнні об'єкти в запіллі. Аліянтські сухопутні війська здобули вчора на центральному фронті дві місцевости, що правили за головну опору ворожого спротиву. Тоді, як на східному секторі фронту аліянтські війська натрапляли тільки на слабий спротив ворога, переважно північно-корейських відділів, що є у відступі, до запеклих боїв приходило на обсадженому комуно-китайцями центральному фронті. Тут в поодиноких випадках ворог пробував навіть переходити до протиатак. Ген. Мек Артур в своєму комунікаті стверджує, що фронтова боротьба впродовж вчорашнього дня помітно зменшилася, як війська Об'єднаних Націй — сконсолідували здобуті в кількох попередніх днях позиції". Введена недавно знову в дію дивізія морської піхоти здобула вчора дальших дві милі терену поза Ґоенґсонґ. В міжчасі повітряна розвідка повідомила, що ворог знову почав стягати на фронт великі резерви і підкріплення. Спостережено в дорозі на південь поверх 700 вантажних автомашин. В сухопутних боях минулої суботи ворог втратив на фронті — 2,100 вбитими; 400 інших ворожих вояків згинуло від атак аліянтської авіяції. На західному секторі фронту стверджується сильну концентрацію ворожих сил здовж ріки Ган. Аліянтська артилерія обстрілювала Сеул.

ЧЕСЬКИЙ АМБАСАДОР В ІНДІЇ „ВИБРАВ ВОЛЮ"

Ню Делгі, Індія, 5. березня. Комуно-чеський амбасадор в Індії, д-р Богуслав Кратохвіль, виїхав таємно зі своєї амбасади і має бути в дорозі до Англії, де мав би дістати право азилю. Д-р Кратохвіль був іменований амбасадором до Індії минулого року на місце д-ра Александра Сейноги, що теж „вибрав волю" і дістав право азилю політичного втікача в Канаді. Д-р Кратохвіль, разом зі своєю жінкою і сином, „зник" з амбасади минулого четверга рано і його бачили в потягу до Бомбаю. Тільки тоді секретаріят амбасади повідомив, що д-ра Кратохвіля відкликано до Праги „на нараду" та що він „опустив амбасаду без повідомлення". В комунікаті сказано, що „Амбасада засуджує акцію д-ра Кратохвіля як зраду своєї країни".

ТЕЖ КОМУНО - МАДЯРСЬКІ „ДОБРОВОЛЬЦІ" В КОРЕЇ

Гонґ Конґ, 5. березня. — Комуно-китайська радіовисильня повідомила, що в дорозі на Корею є вже другий відділ комуно-мадярських добровольців. Цим разом мав би бути медичний відділ, „з великою кількістю медикаментів й медичного виряду і одягів". Відділ мав би складатися з 15 осіб.

МОЖЛИВІСТЬ ШВИДКОЇ МОБІЛІЗАЦІЇ В ШВЕЦІЇ

Стокгольм, 5. березня. — Шведський міністер оборони заявив вчора, що „в потребі" Швеція може впродовж найкоротшого часу змобілізувати 20 до 30 дивізій війська. Він твердив, що ця максимальна військова готовість, яку вдержується і підноситься постійними вправами, причиняється до ґарантії міжнародного миру.

ГІТЛЕРІВЦІ ДОПОМАГАЮТЬ БОЛЬШЕВИКАМ ЗАВОЙОВУВАТИ КИТАЙ

Лондон, 5. березня. — Подорожні, що в останньому побували в опанованому комуністами Китаю, однодушно стверджують, що головну частину совєтських т. зв. „техніків", які формально допомагають в розбудові китайських шляхів та індустрії, а на ділі підпорядковують ту величезну країну совєтській контролі, — творять німці з колишньої організації Тодта. Ці вістки покриваються зі зізнаннями втікачів. Рівночасно повідомляється, що китайський загал щораз більше ворожо ставиться до совєтських „учителів", що тепер в найрізноріднішому характері починають заливати Китай, „перевиховуючи" китайське населення на правовірних комуністів. Ворожнеча проти росіян проявляється в цілому ряді проти-російських виступів, пасивному спротиві совєтським вимогам, як теж в активних саботажах, навіть з боку китайських комуністів. Спостерігачі вважають, що такий стан подиктований радше віковою ненавистю китайців до чужинців взагалі і цього наставлення в нічому не тільки не змінила, але ще й поглибила пропаганда про совєтську допомогу у „визволенні Китаю".

ЮГОСЛАВІЯ ЗНОВУ ОСТЕРІГАЄ СОВЄТІВ

Београд, 5. березня. — Двох найближчих співробітників маршала Тіта вчора знову остерігали Совєтський Союз, що він перестав бути „непереможним" та що він „вернувся б з розбитою головою", якщо цоважився б напасти на Югославію. Осторогу висловили тим разом ген. Коча Попович, шеф штабу югославської армії, та Моша Піяде, член Політбюра югославської комуністичної партії і особистий політичний дорадник маршала Тіта. Оба вони промовляли під час масового зібрання в рямках виборчої кампанії до сербського парляменту. Ген. Попович, стверджуючи, що Москві не пощастило ізолювати Югославію, заявив, що положення Югославії тепер є ліпше, ніж було рік, чи пів року тому, бо „війна в Кореї змобілізувала мільйони народів в цілому світі проти агресії та доказала небезпеку для тих, що хапають за зброю для полагоджування своїх противорічностей".

В СВІТІ

● **35,000 долярів рішив** еспанський уряд заплатити за скрипку Страдіваріюса, що пропала з королівської колекції 1813 року з відступом Наполеона. Її теперішнім власником є одна фірма в Лондоні. Цю скрипку зробив Страдіваріюс для еспанського королівського двору в 1696 році.

● **На 15 років ув'язнення** засуджено в Будапешті Анну Кетлі, соціял - демократичну заступницю предсідника мадярського парляменту від 1945 до 1948 року.

● **Адмірал Форрест Шерман,** шеф операцій американської Нейві, прибув до Лондону, де відбуде наради з британськими представниками в справі призначення головного команданта аліянтської фльоти в рямках Атлантійського Пакту. Раніше адмірал Шерман відбув наради з ген. Айзенгавером в Парижі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ГОЛОС ГЕНЕРАЛІВ

В Америці нема військової касти і мілітаристів в розумінню европейських країн. Американські генерали це властиво цивільні люди у військовому мундурі, коли йдеться про розуміння вартостей життя, побудованого на свободолюбних ідеалах. Ці генерали так само ненавидять війни, як і цивільні люди, тим більше, що у війні їм насамперед доводиться приносити жертви, доказом чого можуть бути ті три генерали, що впали жертвою дотеперішньої воєнної кампанії в Кореї. Тому саме їх голос на тему можливостей нової війни заслуговує на окрему увагу. Очевидно мається на думці війну з Росією, бо тільки вона єдина входить тепер в рахубу.

Американські генерали, як і ввесь американський нарід, бажали б сильною воєнною підготовкою відстрашити Кремль від війни і так врятувати мир у світі. Американські політики думають такою підготовкою збільшити силу Злучених Держав до тої міри, щоби вже це одно заставило Совєтів до нових переговорів про замирення світу, на яких уже Вашинґтон і Москва говоритимуть як рівний з рівним.

Ми не віримо ні в одно, ні в друге, але це тут неважне. Ми хочемо тільки підкреслити факт, що американські генерали здорово думають, говорячи про потребу рятування решти Европи перед совєтським підбоєм, з вірою, що Росію можна перемогти. Прикладом цього може бути зізнання генерала Луціюса Д. Клея, бувшого американського командира в Німеччині, яке він зложив у Сенатських комісіях для закордонних справ і збройної служби при закінченню переслухань в справі висилки дальших американських дивізій до Европи.

Ясно, що такі офіціяльні особи, як ген. Маршал, чи ген. Айзенгавер, мусять говорити в цій справі обережніше. Але й вони вже нераз забирали слово в справі рятування Европи і вважали таке рятування конечним і обов'язковим. Ген. Клей звернув увагу на деякі інші речі, в першу чергу на дуже неґативний вплив на вояків і на вільний світ взагалі, коли в часі теперішньої світової кризи ведеться „торги" за одну, чотири, чи більше дивізій, потрібних для рятування европейської колиски християнської цивілізації й культури. Знаючи добре совєтську тактику залякування хочби з часів зломаної ним бльокади Берліна, ген. Клей може говорити авторитетно про те, що „росіянин не є ніякою надлюдиною" та що нема потреби його лякатися. Якщоб Америка мала не вірити в можливість рятунку світу, або якщоб вона не хотіла його рятувати, тоді — по думці ген. Клея — „на ніщо не здалося те все, що ми тепер робимо". Він дораджує Америці дати Европі ще одну нагоду виявити свого духа і створити силу, бо він переконаний, що вона вив'яжеться гідно зі свого обов'язку і ту силу створить.

Недавно тому адмірал Вилйєм В. П. Бленді заявив у Тавн Гол в Ню Йорку: Якщо ще й нині хтось не знає, що Росія є нашим ворогом, то він є або совєтським агентом, або нетямущою людиною. Знову бувший американський військовий аташе в Москві, ген. Джан В. О'Деніел, тепер у Кореї, так висловився про аґресивний комунізм та ролю Кремля у Корейській війні: Російські комуністи воюють з нами вже від п'ятьох років, щоб запанувати над світом. Премієр Сталін і Політбюро є справжніми командирами і генеральним штабом комуністичних військ в Кореї.

Щоби то було, пише Ню Йорк Ворлд-Телеґрам енд Сан, цитуючи ці короткі завваги ген. О'Деніела, якби ці речі так само ясно і виразно називав теж і департамент стейту в Вашинґтоні. На жаль — „такого годі надіятись від державного департаменту".

Прийде час, коли і Білий Дім і державний депаратамент заговорять такою самою мовою, а можливо ще й яснішою, як згадані генерали. Але це станеться аж тоді, коли переконаються, що ані їхнє збро́єння, ні надія на „збалансування сил" не приносять світові миру.

ЗАСОРОМЛЕНА МОЛОДЬ

„Каледж Міста Ню Йорку заборонив дальші спортові ігрища, коли вже четверта зірка в грі кошикового м'яча призналася до трьох підкупств" — читаємо у заголовку великого нюйорського щоденника. Далі подано таке: „Флойт Дж. Лейн, 22-річний студент і „зірка" в грі кошикового м'яча був забраний детективом з кампусу (майдану) вчора в год. 3. сполудня. Впродовж однієї години він признався в бюрі окружного прокуратора, що брав участь у „торгах" щодо трьох ігор у Медисон Сквер Ґарден в теперішньому сезоні. Заки ще стало відомим його зізнання, д-р Гері Н. Врайт, президент Сіти Каледжу оприлюднив завішення останніх двох змагань у кошиковім м'ячу, які мали відбутися в цій залі".

Як преса так і радієві програми розголошують кожного дня від двох тижнів різні подробиці, зв'язані з арештуванням провідних грачів — „зірок" — у грі в „бескетбол". Та друкованим словом важко передати розчарування студентів, які були свідками останнього арешту таки підчас самої гри, на шкільнім майдані. Минулого тижня була поміщена в газетах світлина восьми атлетів з місцевих університетів після їх арештування. Вони стояли в поліційній станції з похиленими головами і самі не закривали свого пониження.

Американська публіка, а зокрема американська молодь, захоплена спортовими грами, які на американськім ґрунті дійшли до величезних розмірів. Саме тепер відбувається Пан-Американська Олімпіяда в Арґентині при численній співучасти спортовців зі Злучених Держав. В такому то часі оприлюднюється тут дальші арештування спортових „зірок" за продажність. Чи можна представити собі більшу ганьбу для представників американського спорту закордоном їхньої країни?

Виринає питання, хто відповідальний за цю ганьбу, нанесену молоді, батькам, школам і цілій суспільності тим, що провідні молоді спортовці продавали себе „за миску сочевиці", бо розмірно за малі суми, обдурюючи таким чином загал, переконаний, що вони намагаються грати усіми силами тільки ради спорту і чесної перемоги?

Ця справа ще не обговорена всебічно, бо арештованих не поставлено ще під суд. Теж ще не знати які розміри прибере цей скандал. Одначе вже тепер приходиться ствердити, що загальна відповідальність паде таки на занадто матеріялістичний світогляд американського громадянства, яке добачує вартість людини в першу чергу в грошах чи інших матеріяльних цінностях. Питання: „Кільки та людина варта" — є звичайним запитом про якогось постороннього чоловіка. Під словом „кільки" кожний розуміє кількість долярів у тисячах, десятках або й сотках тисячів. У цьому саме корінь лиха і підстава продажности.

Американська молодь дуже засоромлена отим скандалом. Але не меншим соромом покрите ціле американське громадянство. Від голови риба смердить! Тому саме реформу треба зачинати не так від молоді, як від системи, якою кермують старші, що займають високі становища і добиваються політичних впливів, користуючись допомогою ґенґстерів, які знов безкарними підкупствами деморалізують урядову машину і поліцію, а навіть суддів. Не диво, що згодом ця деморалізація поширюється навіть і на спорт, а вкінці охоплює й молодь.

Іван Кедрин.

ОСТАННІЙ МОГІКАНИН

(Світлій памяті О. Кан. Дам'яна Лопатинського).

Аж жаль збірає, як мало молоде (же й не дуже молоде!) покоління знає з недавньої історії України, а маючи нахил рахувати її початок від себе — не знає навіть прізвищ цілого довгого-довгого ряду людей, які поклали основи українського й політичного здвигу і працювали над тим, чим сьогодні є украніська нація. Зокрема українського історика жде вдячна тема: роля українських католицьких духовників у формуванні галицького українства. Не задля скріплювання клерикалізаційних тенденцій, що їх дехто може мав би, а для представлення цілої ґалерії типів духовників-громадян, великих діячів української політики, культури й господарства у тому часі, коли треба було ще боротися за самостійність українського національного обличчя, і в тому часі, коли Галичина справді грала ролю всеукраїнського політично - культурного Піємонту. Степан Качала, основник „Просвіти" і один з найперших публіцистів-полемістів із польськими шовіністичним світом, — о. мітрат Т. Войнаровський, що один із перших (ще разом з Евгеном Олесницьким) захоплювався парцеляцією між малоземельних селян і діяв у цій ділянці, водночас тонкий тактик і політик, — парляментарні посли і знамениті промовці та організатори о. Фолис і о. Онишкевич, чільний організатор Золочівщини (разом з д-ром Т. Ваньом) о. шамб. Юрик, чільні педаґоґи, о. д-р Кархут, о. дир. Юліян Дзерович, о. Рудович і єдиний ще з них серед живих о. Лужницький, визначні кооператори, як о. Пеленський, — це тільки кілька прихапцем вихоплених із па'яті прізвищ, поруч з якими напевне треба би поставити ще багато-багато інших, рівних їм. Це були громадські діячі, це були українські громадяни-патріоти в повному цього слова значенні, для котрих служба Богові не обмежувалась до церковного будинку і душпастирства, але була теж службою народові в найтіснішій співпраці зі світськими політиками, культурниками і господарниками.

Отець Дам'ян Лопатинський був чи не останнім Могіканином тієї ґенерації духовників, яка сама виховала кілька ґенерацій. Це був чи не останній Могіканин того типу українського духовника, який своїми громадськими й культурними зацікавленнями імпонував свому оточенню та водночас захоплював чаром особистого такту, премилої товариської вдачі, великим почуттям гумору, своєю радістю життя, що її зберіг буквально до самої смерти впродовж 84-х років. В „Загальній Українській Енциклопедії" під його особистим гаслом і гаслом „Діло" та в річниках Епархіяльних Вістей львівської епархії можна буде знайти докладні дати, що були різними межовими стовпами на його довгому життьовому шляху. Не можна знайти там портрету тієї живої людини, що впродовж кількадесяти років діяла в центрі української політичної думки і належала до того табору конструктивної праці, творення щораз нових цінностей і впертої оборони українського стану посідання перед полонізаційним наступом, того табору, що його Остап Луцький назвав колись поетично, але правдиво — „героями праці".

О. Дам'ян Лопатинський був одним із найчільніших і найбільш боєвих „народовців" в часах ще народовецького руху й одним із найчільніших членів національ - демократичної партії, потім УНДО. Він був шкільним катехитом, міським радним м. Львова, членом Управи централі кооперації „Народна Торгівля", чільним членом львівської капітули і парохом т. зв. Волоської церкви у Львові. Був організатором українського духовенства підчас першої еміґрації за останньої війни (у Кракові) і одним із найчільніших духовників в останньому періоді — у Німеччині та в Лондоні. І можна славити його діяльність на кожному з отих становищ. Але до історії перейшов таки як діяч української преси. „Відколи пам'ять моя сягає, я завжди був у газеті" — казав з усмішкою о. Лопатинський. „Ще як учня львівської гімназії посилав мене проф. Гладилович помагати в експедиції „Діла" (тоді писаного ще через „ять"). „Що Ви там робили отче Каноніку?" — „Ліпив марки" — сміявся старенький духовник, але у тому сміху була гордість людини, що вже як учень своїм ліпленням марок помагав ставати на ноги молодій тоді українській політичній пресі. О. Дам'ян Лопатинський був фанатиком тієї преси, зокрема був фанатиком „Діла". Скільки разів „Діло" було заборонюване, скільки разів війни і ворожі репресії зачинювали його і, здавалося, остаточно ліквідували. Він відразу, буквально на другий день придумував, яким чином, під якою новою назвою, у новій видавничій комбінації видати його! У своєму політичному світогляді він був радше консерватист, якщо — очевид-

(Закінчення на стор. 3-тій)

Б. Козловський.

ВОГНИКИ ПЕРЕМОГИ

Західня Европа неприречена.

Підбиваючи підсумки, скажемо, що ніби мають рацію ті політики, військовики й журналісти, які кажуть: застосуйте проти китайського аґресора санкції — порвіть з ним дипломатичні, політичні й господарські стосунки, встановіть економічну й військову бльокаду його, скасуйте недоторканість манджурських баз аґресії, пустіть на китайський континент армію Чан-кай-ші, підтримайте китайських антикомуністичних партизанів, посильте армію ОН, — і ніякі Мао й совєтські маршали не переможуть демократії в Азії. Хай так, — відповідають на це песимісти, — проте крім Азії є ще й куди важливіша Европа, а не можуть же аліянти так розкидати свої сили. Чому ж не можуть аліянти, а можуть большевики, які повинні будуть раз-у-раз озиратися і на схід, і на захід, і на південь, вздовж усіх своїх нескінченних кордонів з їх численними уразливими місцями? В разі світової війни становище Західної Европи справді теоретично повинне стати критичним. Проте було б легкодушністю заздалегідь ховати її в совєтській могилі. На допомогу їй повинні й можуть бути покликані ті самі два визначні факти: технічно - матеріяльна перевага Заходу й антикомуністичні настрої підсовєтських народів.

Брак місця не дозволяє докладніше зупинитися тут на показниках продукційно матеріяльної потужности ЗДА і СССР. Тому обмежусь лише кількома даними про деякі найважливіші для війни продукції. Так, виробництво авт в ЗДА сягає приблизно 3/4 їх світової продукції. Витоп сталі в ЗДА в 1949 р. дорівнював приблизно половині її світової продукції. Крім того, в західньо-европейських країнах (без скандинавських країн, Швайцарії та Еспанії) тоді ж витоплено 45 млн. тон сталі, тим часом як в СССР лиш 21 млн. т. Відповідні показники для вугілля становлять: в ЗДА — приблизно 0,3 світового видобутку, в Західній Европі — 430 млн. т. і в СССР — 236 млн. Видобуток нафти в ЗДА дорівнює майже 2/3 світового, в СССР в перші повоєнні роки він становив лише 6%, тим часом як в самій союзній із ЗДА Венецуелі він дорівнював 15% світового видобутку, а в „нафтовій" підсовєтській Румунії тільки 1%. Додамо тут до речі, що при такій бідності на нафту Совєтського Союзу його потужний нафтовий осередок — прикордонний бакинський район — надзвичано приступний для звичайного й атомового бомбардування.

Як бачимо — цифри, що говорять самі за себе! Очевидно, не менш красномовними були б вони, якби знати таємниці атомового озброєння. Якщо справді 1949 р. в СССР вже зроблено перший спробний вибух атомової бомби, то й у цьому випадку совєтське атомове озброєння відстало від американського принаймні на 5 років. Компетентні й більш поінформовані фахівці визначають атомові резерви СССР в кількадесять бомб (дехто: лише в 15-20), а ЗДА — в сотні (навіть до 1,000). Недавні вибухи в Неваді, як пише американська преса, свідчать про нововинайдені в Америці способи застосування атомової зброї, аж до атомових артилерійських набоїв, ракет, торпед, моторів, а виробництво водневої бомби наближається до свого здійснення. Маємо низку інших цінних для війни досягнень: літаки, що летять із швидкістю звуку або 10,000 миль без зупинки, „радарні" самокеровані ракети, що „відшукують" ворожий літак на найбільшій височині, нові антитанкові стрільна що нищать найважчі танки, і багато ще інших. Їх буде ще більше під час великої війни і вони вестимуть перед в збройневому змаганні з Совєтами. Запорукою цьому є величезні фінансові спроможності, невичерпні назагал природні ресурси й багатющий технічно-науковий досвід Америки. Надарма дедалі більше військових знавців запевняють, що для оборони Західньої Европи, особливо після прилучення до неї стратегічно важливої Еспанії, потрібно буде далеко менше тих 180 дивізій, що їх може кинути зі сходу кремлівський диктатор.

Демократія повинна перемогти.

Такої думки й високоавторитетний стратеґ генерал Айзенгавер, що ні на мить не завагався взяти на себе надзвичайно відповідальне й, здавалось би, невдячне завдання головнокомандувача західньо-европейськими об'єднаними арміями. Повернувшись із Західньої Европи, він впевнено заявив, що вона із своїми великими людськими резервами й потужною промисловістю далеко сильніша за СССР і її треба лише об'єднати, щоб вона стала непереможною для червоного аґресора. Це добре розуміє і сам агресор і тому так і побивається своєю пропаґандою будьщо не допустити до такого об'єднання. Проте якими глухими лишаються назагал західньо-европейські маси до голосу комуністичної пропаґанди, видно з внутрішньо-політичного життя Західньої Европи. Досить переглянути вислідии виборів у ній за останні 1-2 роки, щоб переконатись, як катастрафічно знижується відсоток відданих за комуністів голосів у більшості західньо-европейських країн. Навіть в совєтській зоні Австрії на муніципальних виборах 1950 р. за комуністів ґолосували лише 5% виборців. Притихнули й недавно ще такі галасливі й нахабні французькі та італійські комуністи. На комуністичну демонстрацію проти генерала Айзенгавера в Парижі зібралося ледве 5,000 осіб, половина з яких панічно втекла, як друга половина була заарештована. Італійська комуністична партія переживає розкол і тяжку кризу. Ще непевніше становище большевиків у країнах за залізною заслоною, де в уярмлених народах чимраз більше наростає сила спротиву, діяльність підривних груп і насамперед героїчної УПА. є найкращою ґарантією перемоги демократії. І якщо мобілізація своїх сил на оборону вже відбувається повною ходою в ЗДА, до цього ще дуже далеко в Західній Европі, і вже зовсім занедбана справа підтримки сил спотиву в підсовєтських країнах. Перед нами — довга, тяжка боротьба з неминучими великими втратами й окремими поразками. Однак все сказане тут не дає підстав до фатального упередження в непереможності „червоного диявола". В моторошній імлі, що насунулась на сучасне людство, всі відзначені тут факти мають стати для нас тими дороговказами до перемоги, тими вогниками її, які свого часу наблизившись, спалахнуть вже яскравим полум'ям перемоги, де мусить згоріти царство насильства й неправди, царство крови й сліз.

(Кінець)

Лев Ясінчук.

„НОВА ЕВРОПА"

(Уривок з повісти: **„Данина Молохові"**).

11)

Щоб зібрати потрібне число людей на невільничі роботи, уладжували німці час до часу ненадійні лови на людей. — Робили це головно по містах, звичайно в днях ярмарків. Обставляли вулиці й ловили, кого могли. Надходить до Львова якийсь особовий поїзд на залізничий двірець. Поліція, що обставила всі виходи, забірала всіх, а вечером уже їхав транспорт у Німеччину. Діялося це й в інших більших містах.

Закінчилися цяцькання з жидами. По містах палили, або розбивали гранатами їхні синагоги, а самих жидів мордували в найбільш звірський спосіб — у геттах, на вулицях, або на підібраних місцях; були до цього найпригідніші каменоломи, пісківні, а в крайньому випадку і глиниська. — Там находили трупи свій гріб, без особливого труду вбивників. Незабаром побудували велитенські бараки коло жидівського містечка Белза й туди звозили цілі поїзди до крематорії, до газівні і — на мило.

Деколи були мешканці Львова свідками несамовитих ловів на міських вулицях. — Вантажні авта везуть призначених на розстріл „політичних", чи жидів. Всі деліквенти сидять на долівці, а понад ними стоять зо зброєю гештапівці. Нараз вискакує з авта котрийсь зі засудженців. Бувало це особливо в переїзді через трикутну площу Пруса. За ним стріляють, не зважаючи на прохожих. З замішання користають інші засудженці — вискакують і тікають в інший бік, у різні боки. Густа стрілянина, що кінчиться деколи вбивством, а бувало — й розтічкою принаймні декого з тих, що їх везли на смерть.

❦

Український Центральний Комітет, що почав своє існування в Кракові з приходом німців після розвалу Польщі, створив у Львові немов другу централю, майже самостійну. Він представляв суцільність українства в Генерал-Губернії, тій новій адміністраційно-політичній одиниці. Оба Комітети об'єднувала тільки особа самого голови. Львівський Комітет розбудувався силою конечности у велитенську установу. — Німці не признавали ніяких окремих товариств, і всьо, що не було заборонене робити, підпадало, у відношенні до українців під контролю й відповідальність Комітету. Його склад — щоправда — не був дібраний демократично. Німці признавали тільки голову Комітету, а він добірав собі штаб керманичів окремих ділянок та урядовців — виконавців. Культурний рух в Галичині не зазнав назовні ніякого обмеження в порівнянні з довоєнним часом. Навпаки — він розвивався свобідніше. Бо й чому ж було не допускати на доли того, що вже перейшло крізь сито в горі! Дозволила влада на часопис, цензура не найшла в ньому нічого, що говорило б недобре про III. Райх, про Гітлера й його виконавців, чи про беззмістовну ідею „Нову Европу", чи після довгого пролежання й дозволу за хабаром на видавництво якоїсь друкованої книжки, то нехай вона вже йде у світ. Інша річ, що на місцях використовували недостачу безпосереднього чужинного нагляду й робили те, що було потрібне й об'яснювали прочитане з часопису на свій спосіб, тимбільше, що відкись бралася й некомітетська література. Комітетові здавалося, що він кермує всіми українськими проявами; одначе на ділі він щонайбільше ті прояви реєстрував.

Повторилися всякі „секції" (відділи) при Комітеті, що мали продовжувати роботу давніх товариств. Чому ж було не допустити н. пр. молочарської кооперації, чи кооперативної фабрики мармоляди, або кавової підмінки, коли їх вироби годували німців не тільки у Львові, але й вагонами йшли в голодну Німеччину! Що місцеве населення тих продуктів свого власного сирівцю майже не бачило, про те нікого голова не боліла. Не були тільки допущені організації молоді, чи фізичного виховання.

Але деякими ділянками Комітет таки кермував; була це ділянка господарська й суспільного піклування. Коли німці визначили контингенти здачі збіжжя, худоби, чи (що було майже однозначне) людей до примусових робіт, там була конечна жива поміч Комітету, бодай у виді пропаганди. Суспільне піклування одержувало від німецького уряду велитенські суми гроша (на тодішні умовини) й ті гроші треба було зужиткувати. В першій мірі користали з нього обильно усі причастні до Комітету під видом розмірно високих платень, додаткових підмог та всяких приділів „у натурі", — себто в харчах, одежевих матеріялах, опалі й тим подібних Божих дарах. Очевидно, що треба було дати дещо й „товпі". Урядники державних урядів, що не були „райхс- чи фолькс-дойчами" мали таку низьку платню, що були б радо кинули цю службу й пішли десь „промишляти". Але тоді не було б українців по урядах, науковців по наукових установах і т. п. Тим у першу чергу Комітет допомагав доплачуючи місячно українським урядникам устійнену невеличку суму. Часом і дехто зо звичайних смертників щось дістав. — А решта йшла на загальні справи. Велику пайку треба було зуживати на всякі прийняття для визначних німців, що завідували в Галичині окремим справами. Робили це звичайно з нагоди їхніх ім'янин, уродин, чи підвищеного становища. Тоді вгиналися столи в сальонах Комітету від усякого рода м'ясива й печива, яких від кількох років учасники дома не бачили; лилися струями напитки крізь горла ласих німців, доки одного чи другого не треба було відвезти до дому.

Пощо стільки грошей витрачувати на пиятику? — казав було до комітетового референта смиренний громадянин, що попадав деколи в таке товариство.

— Це не має значення. Це ж не проста пиятика. Я можу тепер сміливіше підійти зо справою моєї ділянки до відносного німецького керманича. Він напевно виконає моє бажання, — відповідав комітетський референт.

На такому аргументі кінчилися заміти. Якщо така система, то певно, що треба в неї вкластися. Коли відповідальні люди мусіли нераз — як воно не смішно — випити... для справи, то звичайні смертники вважали за погану хибу прилюдну політику Українського Комітету.

— Читали ви, отче, промову, що її виголосив представник нашого Комітету до генерал-губернатора Франка з нагоди його ім'янин? — питав схвильований сільський учитель при зустрічі з місцевим душпастирем.

— Читав, як би — ні! Це ж тепер у нас політика, — не без клин відповів священик.

— Політика! Їм, одному з другим, здається, що роблять політику, — каже вчитель, — а на ділі то це тільки балаканина, але така незугарна, що нею тільки баламутять своїх, дома, й не потрібно дають противникам зброю проти українського народу; чого доброго — можуть нас теж назвати нацистами, — гарячивсь учитель.

(Дальше буде).

Ол. Бабій

ВАСИЛЬ БОБИНСЬКИЙ

(Одна з жертв большевицького терору).

„Як ішов, лишив дівчині
Синю чічку,
І пропав, пропав донині, —
Камінь в річку".

Майже кожний українець чув і знає ту прекрасну стрілецьку пісню про стрільця, що пішов на війну тоді, як „упали сніги білі на Поділлі" і не вернувся ніколи. Але не всі українці, котрі знають ту пісню, знають те, що автор тієї пісні, Василь Бобинський, згинув як один з жертв большевизму.

Моє життя йшло такими дорогами, що кілька років я жив у приязні з Бобинським, тому я рішився написати цей спомин. До написання того спомину спонукав мене ще і ось який факт:

„Українські Щ. Вісті" та інші комуністичні часописи пишуть, що „большевики не винищують українців за те, що вони українці, тільки винищують українських „фашистів", які вислуговуються чужим, капіталістичним державам.

І ось саме трагедія Василя Бобинського — яскравий доказ, що пропаганда української комуністичної преси, — оперта на брехні і фальші!

Ще під час першої світової війни часом я стрічав у журналах вірші Бобинського, але автора тих віршів я не знав. В р. 1919 я випадково познайомився з братом Василя Бобинського. Той брат поета був хорий на туберкульозу, і раз навіть у моїй присутности на одній забаві він після танку з дівчиною, вибіг на коритар, де мав вибух крови з легенів. Та подія освідомила мене, що поет Бобинський походить з туберкулічної родини.

В зимі 1920 року, коли Українська Галицька Армія, здесяткована тифом і ворогами, опинилася з конечності в союзі з большевиками, в Києві я випадково познайомився з Василем Бобинським:

Тоді Бобинський — то був молодесенький, незвичайно вродливий старшина. Його обличчя мало в собі щось дивне: в нім була якась жіноча краса і ніжність, але коли я поговорив з поетом, я помітив, що при всій ніжності — Бобинський рішучий, мужній і завзятий вояк.

Він, так само як і я, навіть у хуртовині війни, цікавився передусім літературою і це зближувало нас.

Бобинський з гордістю і вдоволенням оповідав мені, що йому пощастило познайомитись з наддніпрянськими поетами, Савченком і Семенком та, здається мені, і з Тичиною.

Яке ж було моє здивування, коли по кількох днях старшини УГА почали остерігати мене, щоб я не говорив з Бобинським, бо він комуніст. Були то часи, коли большевики почали арештування серед „галичан", і в галицькій армії мали деяких приклонників, яких треба було вистерігатися.

По ліквідації української армії й держави я опинився у Львові, і працюючи в українських редакціях, я знову стрінув Бобинського.

З розмов із ним я довідався, що він родом з околиць Рави Руської, що його батько був бідним залізничим робітником, і що те походження з робітничої пролетарської родини формувало його політичні переконання. Молодий, ще тоді політично наївний поет заявляв часто, що він соціяліст тому, що його батько робітник-залізничник, а приятелі поета, якраз і жінки, сміялись, мовляв, — чому син залізничника мусить бути конечно соціялістом?

Одного дня Бобинський подарував мені свою першу збірку поезій „У притворі храму". Прочитавши ту збірку, я з жалем відчув, що мої вірші гірші, як вірші Бобинського.

Бобинський кинувся у Львові у вир літературного життя з молодечим запалом і незломною вірою в свій талант та у свою світлу будуччину.

Вже тоді він прекрасно знав французьку мову, німецьку мову, і наївно вірив, що талант і знання чужих мов вистачить йому, щоб здобути собі не тільки славу, але й хліб.

Та галицька нужда і вимоги буденного життя сильніші, як молодечі мрії поетів. Бобинський, при допомозі Осипа Навроцького й інших осіб, почав видавати журнал „Митуса".

Журнал був гарно редагований, статті і вірші Бобинського в тім журналі свідчили не тільки про талант, але і про знання поета, та все ж той журнал по четвертім числі перестав виходити.

Бобинський своїм наставленням до життя, своїм усецілим відданням поезії не надавався на те, щоб продати себе якійсь газеті, писати популярні статті, фейлетони, і жити з того. Він у тому відношенні був зовсім подібний до поета Стефановича Олекси, і міг радше голодувати, вмерти з голоду, але поза писанням віршів і статтей — Бобинський не вмів і не міг робити нічого, що могло б дати йому хліб.

Тому Бобинський опинився у крайній нужді в той час, як його приятелі редактори жили у можливих матеріяльних умовах.

Мешкав Бобинський зразу зо своїм приятелем Шкварком у бідній кімнатці, в якій навіть під час лютих морозів у зимі ніколи в печі не горів вогонь, а коли я раз рано зайшов до нього, я бачив, що навіть у миднищі поета вода була замерзла. Бобинський, в неогрітій кімнаті, лежить цілими днями в ліжку під periною, і писав любовні та революційні поеми або зачитувався у французькій поезії.

Минали місяці за місяцями, Бобинський в голоді, і холоді все ж таки знайшов спосіб видати свої дві збірки поезій „Тайна Танцю" і „Ніч Кохання".

У збірці „Тайна Танцю" було багато сліпого наслідування модерної, східньо-української поезії, але й було декілька прекрасних, оригінальних віршів.

Збірка „Ніч Кохання" — це вінок сонетів, клясично побудованих, видержаних, вишліфуваних до нюансів. Своїм змістом — то прославлення розкошів кохання, палкого, змислового, грішного.

Збірка „Ніч Кохання" — яскравий доказ, що між життям поета і між його творчістю існує величезна пропасть.

Хто читав „Ніч Кохання" — той мусів подумати, що Бобинський страшний розпусник, який баламутить усіх гарних жінок і про ніщо не думає, тільки про змислові розкоші. Тимчасом у дійсному житті Бобинський був скромний, супроти жінок несміливий і соромливий — до смішности і він міг зідхати за якоюсь дівчиною цілі роки, мріяти про неї, писати про неї поезії, але не мав навіть відваги признатись їй, що він її кохає.

Та різниця між вдачею поета і його віршами, була така велика, що гостроязикі, в любовних справах досвідчені і вправні львівські жінки, розвідки і вдовички, бачучи поета в каварні чи на забаві, критикували його твір „Тайна танцю" та говорили сміючись: „Вистарчить подивитись на Бобинського, щоб зрозуміти, що хоч він написав сонети про ніч кохання, то ту ніч він переживав сам, сольо, тільки мріючи в зимній кімнаті про жіночі чари і любов".

Тому, що одного разу Бобинський не мав чим заплатити чиншу, господар дому вигнав поета з помешкання, і я згодився взяти його до своєї кімнати.

Ми замешкали обидва при вулиці Голомба, і тоді я мав нагоду пізнати Бобинського зблизька. Хоч по батькові він одідичив легку форму туберкульози, хоч війна, революція, голод і злидні надірвали його здоров'я, Бобинський в тім часі все був іще доволі здоровий, життєрадісний, повний надії і любови до життя.

(Докінчення буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ОБОРОНЦІ „ГОЛОСУ АМЕРИКИ"

Останні замітки п. І. К-іва про „Голос Америки" в „Свободі", з дня 3 лютого ц. р., приневолюють мене забрати голос в цій справі. Я думаю, що нарешті треба комусь із досі незацікавлених дискусією виявити своє становище. Інакше дехто міг би припускати, що мовчанка є знаком потвердження суґестій п. К-іва. Приходиться лише подякувати Керівництву „Свободи" за інформування її читацької публіки про думки різних людей.

Ми знаємо, що крім кількох осіб весь український загал, починаючи від націоналістів, а кінчаючи крайніми соціялістами поставився щонайменше зі застереженням до змісту дотеперешніх передач Г. А. українською мовою. Проте, в нашій пресі ми зустрічали три роди опіній в тій справі: 1. Критична, 2. Ніби-критична, але з нотками розчарування, оправдування і прохань; 3. Оборонна (до цеї останньої належать і дві статті в „Свободі", себто підписана „Професор" і згадана).

Як реаґує український загал на ці голоси із широкого відомого мені кола? Цей загал солідаризується із голосами першої катеґорії, й ми щасливі, що неприємна дискусія на якийсь час була затихла. Я особисто давно перестав слухати тих передач, коли з приємністю слухаю українських передач з Канади або Ніеґра Фолс. Так теж і роблять мої знайомі. Ми надто багато пережили, щоб псувати собі нерви ще і такими справами як радіопередачі. Не слухати того що неварте, це прекрасна метода зберегти моральне здоров'я. В рр. 1945-47 я не читав статтей, які відносилися до виявів впертої волі західніх мужів до дружньої співпраці з СССР, ані урядових розпорядків аліянтської влади про примусове зголошування втікачів до совєтських репатріяційних „комісій", і тому я не поперерізував собі з розпуки жил ані не втікав з малими діточками тижнями до ліса, як зробили ті, які надто цікавилися трагічними відомостями і шантажами, та втратили душевну рівновагу. Коли українська визвольна справа з таких чи інших причин не є ще предметом публичної дискусії дипломатів, то чи варто піддаватися суґестії, що це ніколи не станеться, суґестії так побажаної для червоних і білих москалів?

Я не думаю займатися критикою політичної лінії, яку можна вичути в передачах Г. А. Тимбільше, що вважаю американський загрожений народ нашим союзником „по долі". Я хочу ствердити лише головні сумнівні точки, які російська еміґрація радо хотіла б пропихати до Г. А., чи до так бажаного ними „Голосу Вільної Росії". Дехто з осіб в бюрах Голосу Америки може уважати ці завваги „образливою" або „деструктивною критикою". Але я хочу піти назустріч їм і заняти становище, на мою думку, найбільш конструктивне. Я хочу звернути увагу на такі головні точки, які далеко вже перестали бути в центрі зацікавлень самих лише українців, хоч відносяться безпосередньо до нашої долі.

1. Пропаґанда нової російської імперії, „білої", яка вона й несміла не була б, є проти найосновніших прав поневолених історичною Росією народів, українського включно. Навіть представники визвольного руху Польщі є згідні з нами в цій точці, не згадуючи всіх наших приятелів: мадяр, болгар, чехів, словаків, сербів, румунів і балтійців, які зрозуміли нарешті, що з поневоленням України, ґарантія їх незалежности на довшу мету стільки що „вилами по воді писані". В тому переконала їх Ялта і досвід історії. Одинокою ґарантією є лише реальна безпека, а не паперові декларації Парижа, Москви, Лондону чи Вашинґтону. Коли так є, то до кого говорив би Голос, що хотів би думати і накше? Ну, а що думали б іранці, турки, туркестанці, козаки і кавказькі народи?

2. Пропаґанда українсько-московської співпраці, до якої прямує „біла" еміґрація з Московщини, є диверсією проти єдиноправильної думки, що москалям ніколи не можна вірити, ані як партнерам, ані як союзникам; диверсією навіть вже проти американських офіційних заяв, не то що більш покараних досвідом Хмельницького і Скрипника — українців. Коли б українці піддалися такій пропаґанді, вони втратили б всіх своїх природніх союзників і вигляди на реальну власну безпеку. Такої ціни ми не можемо заплатити навіть за ціну подобатися комусь із урядовців Г. А.

3. Суґестії, що нібито Америка стояла б на білоґвардійських позиціях і готова б спомагати „відбудову" нової московської „демократичної" тюрми народів, є жалюгідною диверсією, на яку ніколи не повинен піти Г. А і ми вдячні вияснненням, які свого часу вийшли від Департаменту Стейту. Це була б диверсія проти революційної української боротьби, на рідних землях і на еміґрації, обчислена на психологічне заломання цеї одиноко реальної боєвої сили за залізною заслоною. Бо це насуває питання, яке свого часу поставив в розпуці один історик наших визвольних змагань: „Чи не ліпше було йти разом з Москвою на Париж і розігнати Версаль на чотири вітри та провчити розуму іґнорантів Заходу? Тоді вони доглупалися б чи Україна має бути вільною чи ні, і без моря пролитої нашої крови". Таке питання родить серед нас десператів, які нині й на найвищих постах (Малік, Тимошенко і ін.). Коли зважити, що Україна по Росії найбільша европейська держава, і найбагатша союзна республіка, то таке питання не можна легко обійти, коли перед народом поставлено б ясно примару нової російської неволі, не згадуючи вже про поставу білорусинів і інших.

4. А вже було б цілковитим безглуздям і неправдою, коли б Г. А. піддався суґестії аґентів московського імперіялізму і повірив, що російський народ здібний до якогонебудь спротиву большевицькій владі тепер чи на будуче. Тільки людина позбавлена цілковитого самостійницького думання могла б повірити в таку недійсність. Хто здібний повірити, що російський народ хотів би поборювати уряд, що піддав в його ненаситне ярмо пів світу, а другу примусив тремтіти, уряд, який зробив цей народ співучасником своїх злочинів і інструментом тих злочинів з його вільної і непримушеної волі. Ми розуміємо сентименти росіян і їх тремтіння в побоюванні втрати завойовань, які коштували моря крови. Ми можемо співчувати з їх острахом, але ми не можемо їм нічим допомогти і тому ми саме відносимося до всіх них з крайнім і оправданим недовірям, якою краскою вони себе не замальовували б.

Оцих кілька точок повинні б роз'яснити цікавим з Г. А., чому український загал не має довіря до підприємств, де працювали б якісь москалі, в якомунебудь характері. Це і повинно роз'яснити, чому українці так рішуче всі зареаґували на підчинення українського відділу московському. Таке є становище, яке займали були свого часу критики Г. А.

А тепер кілька слів про тих, що готові б просити зрозуміти наше становище невдоволеного, але й втішеного самим фактом вжитку української мови російським відділом Г. А. до своєї пропаґанди (у свій час), як і тих, що домагаються „конструктивної критики" і стають в ролі суддів невторопних і невдоволених українців. Перші збуджують неприємні почування. Або є український народ, або є лише прихвостні фантастичної Росії, та її явних і таємних амбасадорів у світі. Коли нема того народу, не треба бавитися вживати його мови. Коли він є, це гідний народ як кожен інший, і ніхто не повинен важитися вважати його якимсь п і д в іддiлом-народом, коли хоче, щоб його самого шанувати. А вже не є простимим ніякому членові того народу виступати в його імені прошаком, та забігачем милостивої ласки! До того не уповажнює нікого з нас факт поневолення нашої батьківщини, тимбільше, що поневолення України стало реальною причиною і безпосереднім наслідком історичних підбоїв, які поробила Москва, і нині позволяє „білій" еміґрації називати „росіянами" себе та навіть підбитих ними вірмен. Коли нині в неволі пів світу, це повинно бути наукою не лише для чужинців, але і для деяких любих земляків. Варто б їм познайомитися з втікачами гордого сербського народу і прислухатися їх опініям. Але саме їхня відвага і постава збуджує пошану до того малого народу і нікому навіть не присниться, щоб з них творити якісь підвідділи. Ось чому я вважаю наших прохайлів за ворогів власного народу, якщо вони дійсно української козацької крови з походження. Ще ніхто ніколи нічого не випросив у справах, про які рішає історія і прошаки можуть збуджувати лише недовіря, тимбільше у тій чудовій Америці. Лише гідна постава робить людину партнером інших гідних людей.

Найцікавішу групку творить тих кілька одиниць, які стають в ролі учителів українців і обороняють Г. А. перед закидами нашої громадськости. Голос згаданого професора перейшов всякі міри. Він зробив критикам закид, що їхні намагання безуспішні, вже хочби тому, що вони ображають „інший народ". Не сумніваємося і догадуємося про який народ йде дорогому Професорові. Ми знаємо теж, що саме цей народ, коли б міг, то стер би з лиця землі всіх українців просто з ненависти, яка є його расовою прикметою, як стер з лиця землі чудовий Михайлівський собор у Києві, просто із дикої заздрости. Ціле щастя, що ми на американській землі і ті ображені панове не довге мають рам'я. Але домагання шановного Професора більш ніж дивні. Рівно добре міг би вимагати від нещасних зацілілих жидів, щоб вони не ображували німців скаргою на їх злочини, скаргою, яку мають право і обов'язок заносити перед Господом і людьми, які в Нього вірують. Інакше бо земля стала б царством розбійників а справедливість їх знаряддям, як це було і є в Московщині. Рівно добре міг би шановний Професор жадати, щоб вони визнали Палестину невід'ємною частиною Великонімеччини і з захопленням слухали доповідей „Голосу Індії" про „Адольфа Великого" в світлі історіозофії німецьких імперіялістів еміґрантів, та невгаваний галас про те, що жиди є частиною великої матки Ґерманії. Я думаю, що це просто нахабство вимагати від жертв найжахливішого історичного терору „не ображати" власних опричників своїми природними домаганнями непідлеглости і непідчинености підвідділам. Але ми добре розумієсмо ображеного Професора.

Зате останній голос п. К-іва ображує нас, український загал. Саме лише тому, що він

(Закінчення на стороні 4)

ОСТАННІЙ МОГІКАНИН

(Закінчення зі сторони 2-гої)

но, не рахувати, що само народовецтво й політично-партійна диференція галицького українства була революцією у ті часи, напереломі XIX. і XX. ст. Але він був завжди за поступом у ділянці преси. І він найкраще почувався у такому товаристві, яке кидало ідеї, що вимагали великих зусиль у реалізації: побільшування газети, введення нічної служби у редакції. введення сітки власних кореспондентів, поширювання редакційного складу, побільшування розмірів газети, піддержування її іншими паралельним виданнями, які були б чи то премією для передплатників чи реклямою для фірми „Діла". Це відома справа, що завжди і всюди в часописних видавництвах Редакція пропонує збільшування фондів на редакційні цілі, а видавці їх „обтинають". У Видавничій Спілці „Діла" Редакція знала, що коли річ ішла за нові видатки на саму газету, то найлегше переконати 1-го її директора, о. Лопатинського, і знайти в ньому союзника в Дирекції та Надзірній Раді.

Це була насолода працювати з таким директором, таксамо, як із такими керівниками Надзірної Ради „Діла", як д-р Кость Левицький і д-р Дмитро Левицький, що знали, що без преси — нема нації, і які вміли шанувати інтелект нації. Із цілої останньої Дирекції „Діла" нема вже, здається, нікого в живих: 'дир. Степан Кузик (дир. Центробанку) помер у Німеччині, емеритованого радника суду Ц. Білинського вивезли ще у 1939 р. большевики. З цілої останньої Надзірної Ради живе у ЗФА, здається, єдиний лише п. Михайло Галібей. Зате цілий гурт колишніх членів Редакції живе у ЗДА і в Канаді, і всіх їх напевне вразила смерть о. Д. Лопатинського, як смерть найщирішого приятеля, сеніора світу української преси, який складається не тільки з тих, що пишуть, але й тих, що їх організують і дають їм варстати праці.

Це була дивна людина. Як він тішився, коли йому вдалося переперти напр. після смерти співвласника друкарні зукраїнщеного німця Айхельберґера, щоб Вид. Спілка „Діло" відкупила другу половину й поширила друкарню, модернізуючи її новими лінотипами, ще одною швидкою машиною і різним друкарським ремаментом. Як він тішився, коли йому вдалося перехитрити польський уряд охорони пам'яток, якому підлягав і дім „Просвіти" у Львові, Ринок, 10, де містилося „Діло", і Волоська церква. Це була насолода слухати його, як він переказував свій переможний словесний двобій при відборонюванні чудового нового вітражу, що його сам замовив у Петра Холодного і сам давав робити у фабриці вітражів у Кракові: поляки ніяк не хотіли погодитись, щоб на вул. Руській у Львові, у самому центрі міста, на вітражі католицького храму пишався Богдан Хмельницький з козацькими старшинами навколішках перед Божою Матір'ю. („Кто Пану повєдзял, же то Хмєльніцкі? А єслі навет Хмєльніцкі, то цо Пану шкодзі, ґди сєн он бендзє модліл в католіцкєй церкві?"). Які він мав знамениті ідеї! Мало хто знає напр., що це о. Лопатинський своїми приватними знайомствами і своєю впертістю та надзвичайним даром переконувати, здобув у польському державному радіо, щоб передавати у ньому українські Богослужби з Волоської церкви. І як о. Лопатинський журився, коли тодішній ректор Дух. Академії, о. Й. Сліпий, не хотів дозволити йому на таке скорочування Б о г о с л ужби, щоб ціла Богослужба вмістилася в рямцях часу, даного до розпорядження дирекцією Радія! Його ідеалізм ішов у досконалій парі з його практичним змислом і розумінням користи для справи. І тією „справою" був завжди тільки український національний інтерес.

О. Вояковський мав правду у своїй похоронній промові: Коли б о. Дам'ян Лопатинський помер був у Львові за нормальних часів — били б там усі дзвони у церквах, і з котрих вийшли б усі процесії на його похорон, що повів би український єпископат та в якому взяли б участь непроглядні маси народу. Ішли б у ньому всі українські культуники, зі смутком стверджуючи, що зійшов у могилу великий і рідкий джентелмен - духовник, громадянин-духовник, останній із Моґіканів, із котрих „духа печаті" творилося українське життя.

АҐРЕСІЯ

Совєтські представники в Об'єднаних Націях постійно обвинувачують Злучені Держави в підготовці аґресії. — Перед кількома днями совєтські „дипльомати" навіть виразно підчеркнули в своєму обвинуваченню, що йде мова про аґресію на суші, на морю і з повітря.

•

Та Злучені Держави мають ще багато більші можливості і способи приготовити аґресію, на що совєтські представники не звернули увагу. Напр.: Злучені Держави мають великий досвід в будові підводних тунелів. (Голяндський тунель, Тунель Лінкольна і др). Коли би цей досвід примінити для переведення аґресії, то можна б десь на побережжі Злучених Держав зачати будувати такий тунель під океаном і закінчивши його будову на території заморської країни, на яку робиться аґресію, випровадити цим тунелем потрібні військові сили і в той спосіб зайняти її. Це ми назвали б аґресією з-під землі, про яку покищо ще не згадують нічого обвинувачі. —

•

Дехто мігби назвати це нісенітницею. Цілком правильно, але такою самою нісенітницею є й всі інші совєтські торочення про ‚американську аґресію'.

Софр.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

ДРОГОБИЦЬКІ ТРАКТОРИСТКИ.

В Погірцях на Дрогобиччині большевики заснували школу механізації сільського господарства. До цієї школи набирали чоловіків, як і жінок. За інформацією з Дрогобича, „сотні молодих колгоспниць виявили бажання оволодіти професією тракториста". Та до школи прийнято всього 44 колгоспниці. В весняних польових роботах вони вже будуть приймати участь та ‚соцзмагатися".

ЛЕНІНСЬКІ РОКОВИНИ

В 1951 р. минає 27 років, як помер Ленін. В Україні розпочали „широкі приготування до зустрічі роковин". В програмі цих приготувань читають доповіді такі як „27 років під прапором Леніна, під проводом Сталіна", „Дружба Сталіна з Леніном" і ін.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ШІКАГО, ІЛЛ.

Академія Крут.

В 33-тю річницю трагічного бою студентського курення під Крутами, молодечі організації міста Шікаґо влаштували гідну уваги Академію в неділю, 11 лютого ц. р. В підготовці Академії вперше зійшлися відомі тут молодечі організації — Українське Академічне Товариство з СУМ-а, Пластом та Українсько - Американським Спортовим Товариством „Леви" для гідного вшанування тих, що зложили свої буйні молодечі голови впершу жертву на вівтарі нововідродженої Батьківщини в початках визвольних змагаь 1917-21. Поважний тягар організації Академії перебрали на себе зокрема місцевий північний Відділ СУМ-а та Пластовий Курінь міста Шікаґо.

Програма Академії — хоч і скромна, бо оперта виключно на місцевих молодечих мистецьких силах, була вдоволяюча, а саме значення крутянської трагедії та соборницький виступ молодечих організацій м. Шікаґо вплинули на масову участь нашого ширшого громадянства.

Академія відбулася в залі школи Шопена при майстерно вдекорованій сцені символічною картиною, що представляла духовий зв'язок трагічної події з теперішньою боротьбою УПА — проєкт і виконання пані М. Дачишин. Не можемо на цьому місці не зазначити заслуги шановної артистки, яка завжди безінтересовно і жертвенно оживляє численні наші імпрези майстерним оформленням шікаґовських сцен.

Коротке і міцне своїм змістом вступне слово виголосив п. М. Левицький (напередодні свого відходу до ам. Армії), а п. М. Луцишин підкреслив в свойому рефераті значення для нас крутянського бою.

Хор СУМ-а, під вмілим керівництвом проф. Повалячека, виконав дві стрілецькі пісні — „Не сумуй трембіто" та „Заквітчали дівчатонька".

З черги панна І. Сисин віддеклямувала „Крути" Вол. Янова, виявляючи свій безперечний талан в тій ділянці.

Відомий молодий співак — тенор п. Василь Мельничин з йому притаманенним ентузіязмом відспівав „Надії" Лопатинського та „Владико неба і землі..." Г-Артемовського. Кінцева точка — „Повстанці" — збірна рецитація у виконанні Б. Рубчака на тлі співу пластового хору та в обробці пані Роми Романюк-Дзюбинської — відкрила в присутніх спогад минулого та жорстокість сучасного витам, де колись на своїх позиціях гинули молоді оборонці золотоверхої нашої Столиці.

Відспіванням національного гимну закінчено Академію. Чистий дохід з добровільних датків, в сумі $124.00 призначено і передано від згаданих молодечих організацій на потреби Національного Фонду до Українського Конґресового Комітету.

В. Н.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Збори „Самопомочі".

Дня 25 лютого в Літер.-Мист. Клюбі відбулися звичайні загальні збори Відділу Організації нових іміґрантів „Самопоміч" в Ню Йорку. 45 приявних членів затвердили звіти і вибрали нові органи з проф. Лисогором як головою. Вибір перейшов одноголосно, що було вислідом порозуміння і правильної підготовки.

Річні загальні збори 204 відділу У. Н. С.

Річні загальні збори відбулися дня 27 січня в домівці української православної парафії в Ню Йорку. Збори відкрив голова відділу п. Марко Павло, а проводив ними п. Сокальчук Павло. Управа і Контрольна Комісія складали звіт з діяльности за минулий рік, підчеркуючи добрі і злі сторінки праці Відділу. В звітовому році приєднано 125 нових членів. Сам Відділ мав при кінці року 1,325 членів, отже являється одним із найбільших Відділів. Однак байдужість більшости членів до своєї організації відбилася некорисно на її діяльности, зокрема на фінансовій сторінці. Улаштовувані імпрези приносили або страту, або дуже малий дохід, бо члени не брали участи, не зважаючи на великі зусилля з боку уряду Відділу.

Над звітами розвинулася ділова і жива дискусія, в якій багато членів забирало голос. По одноголосному уділенні абсолюторії уступаючому урядові та Контрольній Комісії вибрано новий уряд та нову Контрольну Комісію в такому складі: Марко Павло, голова; Сокальчук Павло, заст. голови; Гасій Василь, фін. секретар; Бакуменко Григорій, рек. секретар; Крочак Іван, касієр. Контрольна Комісія: д-р Соколишин, інж. Гордіюк і Назар.

Нововибрані члени уряду і Контрольної Комісії майже всі входили в склад попереднього уряду або Контр. Комітії. Рішено посилити діяльність Відділу на всіх ділянках, зокрема зактивізувати членів та притягнути їх до співпраці для добра і кращого розвитку Відділу. Рівнож рішено дати одноразовий Національний Даток в висоті 50 долярів на руки Конґресового Комітету.

КОНҐРЕСОВА КОМІСІЯ УХВАЛИЛА ДОПОМОГУ ДЛЯ ІНДІЇ

Вашинґтон. — Комісія закордонних справ палати репрезентантів одобрила законопроєкт для негайної висилки до Індії збіжжя вартости $190,000,000, щоб рятувати тамошнє населення від голоду. Президент Труман, в порозумінні з кол. президентом Гербертом Гувером, зажадав від Конґресу 2,000,000 тон пшениці й інших родів збіжжя. Комісія віднеслася прихильно до цієї пропозиції і зробила тільки одну зміну, а саме, щоб виплатити на цю ціль $50,000,000 з фондів, які вже ухвалено для Адміністрації Економічної Кооперації, тобто таких, які йдуть на здійснення Пляну Маршала в Европі. Комісія ухвалила теж, щоб з Фінансової Корпорації Відбудови призначити $20,000,000 для Морської Адміністрації на покриття коштів перевозу збіжевих припасів до Індії.

ГОЛОС ЧИТАЧА

(Закінчення зі стор. 3-тої)

може думає, що тому загалові можна пускати суґестії, які лише кому подобається і той загал не второпає в чому справа. Шановний автор хоче може переконати, щоб ми не робили собі ніяких ілюзій щодо заяв чільних представників громадської опінії, як хочби деяких сенаторів обох партій, ґуб. Дюї, Стассена чи пані Дороти Томпсон, які (ці заяви) додавали нам надії і моральної піддержки у наших українських змаганнях, тут на еміґрації. Я думаю, що зайвим є питати п. К-іва, чому ті заяви не могли дійти до вуха воюючої України і будуть мусіти іти конспіративним шляхом, бо п. К-ів сам це хоче пояснити: „Не доводиться говорити... що не всі заяви приватних осіб, (напр. Стассена) і навіть офіційних, треба передавати по радіо. Бо заяви, що не мають за собою підтримки діями, справ не міняють і нікому не поможуть." Чи дійсно воно так? Але ж бо автор теж говорить, що „Американська громадська думка то є пульс, то є барометр для уряду." Виходить, що заяви таких осіб як згадані, не належали б до американської публичної думки, або може москалі за їх заяви вже позбавили їх американського громадянства, або одне авторове твердження суперечить другому.

Ми віримо, що шановний автор знає, що українці не оглядаються на ніякі „дії" і діють своїм шляхом, і може знає як вони потерпають, щоб не була збаламучена американська публична опінія та не повторилися денікінські часи на Україні, і автор повинен прекрасно розумітися на законах психольоґічної війни, в що не хочемо сумніватися. Ми теж легко можемо догадуватися, чому в подачі заяви Стассена пропущено його опінію про Україну і бажання всіх заінтересованих та підяремних народів в тому питанні. Ми знаємо, що одвічні наші вороги зміряють до того, щоб зломити духа українського народу. А зломити духа, це значить відібрати йому надію перспективою безвиглядности.

А. Аскольд,
Дітройт, Міш.

ПОДЯКА

Родині Ленчукам з Елмгурсту за спровадження нас до Америки та видатну моральну й матеріяльну піддержку на еміґрації в Австрії, а після нашого приїзду тут в Ню Йорку, де віддали нам до диспозиції уряджене мешкання й від нашого приїзду сюди, через один майже рік опікувалися нами по батьківськи не жаліючи ні труду ні гроша. — **Пані Йоанні Крицун,** що хоч сама прибита тяжким горем по смерти свого мужа, порадою та видатною матеріяльною допомогою помагала нам в часі нашого побуту в Ню Йорку.

Нехай Всевишній має в своїй опіці наших Добродіїв, дасть їм много здоровя та своїми щедрими ласками винагородить їх стократно.

о. Л. Я.

ПОДЯКА

Невмолима смерть так ненадійно забрала нам Найдорожчого Мужа, Батька і Дідунця **о. ЕВСТАХІЯ ТЕСЛЮ,** далеко від рідної землі, яку Він так безгранично любив, про неї думав, для неї трудився і за неї молився та бажав у ній кості свої зложити.

Почуваємося до обов'язку зложити нашу найщирішу подяку в першу чергу **Всч. о. Д-рові Богданові Волошину,** парохові Ватервліт, Н. Й., за ревну опіку недужим та за владження так величавих похоронів. У дальшу чергу дякуємо усім **Всечеснішим Отцям** за те, що не жаліючи трудів здалека приїхали, щоб віддати останню прислугу Небіжчикові та причинитися до звеличання похоронів. Дякуємо **Всчр. о.о. Деканові Олександрові Стеранці, Євгенові Бартошеві, Ярославові Пасічниському, Михайлові Мартинюкові, Василеві Гумовському, Іллі Гаврилишину, Романові Дикому, Кобатові** та місцевому римо-католицькому парохові **о. Болеславові Вонтробі.**

Дякуємо **Вп. панові Д-рові Василеві Федорціву** за ревну лікарську поміч у шпиталі. Дякуємо **п. Михасів** за всі покладені труди в часі нашого найважчого горя, підчас недуги, похоронів і владження тризни. Дякуємо **п.п. Теодоровичам, Салям, Веселим, Біщкам, Урбанам та п. Яхвякови** за всю поміч. Дякуємо **п.п. Михайлові Михальському, Михайлові Фільдови, Андреєві Гоблякові, В. Вовчукови, Іванови Сп'якови** за несення домовини та поміч під час похоронів. Крім того дякуємо **паням Гобляковій, Качмаревій і Сп'яковій** за труд біля тризни. Дякуємо **інж. Ярославові Матковському** що з далекого Рачестеру приїхав віддати останню прислугу свойому таборовому душпастиреві, **Михайлові Іванюкови,** одинокому парафіянинові з далекої Королівки, **п. Міляновському** як діріґентові хору, **Романові Лазуркови, Романові Гной, Іванові Морозови, Зелезові, Обаранцеві, Бачинському, Павлові Кацакови, Д-ру Федорціву** за молитовний спів та участь у похоронах. Дякуємо похоронному заведенню **п. Андрія Філяка** за чесну, солідну та безкорисну обслугу.

На останку дякуємо **усім людям** доброго серця і волі, що прийшли до нас з потіхою та розрадою в цей сумний час, що висловили нам співчуття усно й листовно і всім усім, що зложили жертви на Служби Божі, що взяли участь у цих сумних обрядах та відпровадили Небіжчика на вічний сон. Усім, усім наше велике Спасибіг.

Горем прибиті дружина **Сидонія,** сини **Іван і Володимир,** синові **Анна й Каролина** та внук **Роман.**

КАПЕЛЯ БАНДУРИСТІВ
імені Тараса Шевченка під мистецьким керівництвом
ВОЛОДИМИРА БОЖИКА
— дає —
РЯД СВОЇХ КОНЦЕРТІВ
У СХІДНІЙ ЧАСТИНІ АМЕРИКИ, А САМЕ:

Четвер, 8-го БЕРЕЗНЯ—БОСТОН
Пятниця, 9-го БЕРЕЗНЯ—ПРОВІДЕНС
Субота, 10-го БЕРЕЗНЯ—ГАРТФОРД
Неділя, 11-го БЕРЕЗНЯ—НЮ ГЕЙВЕН
Понеділок, 12-го БЕРЕЗНЯ—БРИДЖПОРТ
Четвер, 15-го БЕРЕЗНЯ—ВІЛМІНҐТОН. Делевар
Пятниця, 16-го БЕРЕЗНЯ—ЧЕСТЕР, Па.
Субота, 17-го БЕРЕЗНЯ—ТРЕНТОН, Ню Джерзі
Неділя, 18-го БЕРЕЗНЯ—НЮАРК, Ню Джерзі
Середа, 21-го БЕРЕЗНЯ—НЮ ЙОРК, Н. Й.
Субота, 24-го БЕРЕЗНЯ—ФИЛАДЕЛФІЯ, Па.
Понеділок, 26-го БЕРЕЗНЯ—БАЛТІМОР, Мд.
Середа, 28-го БЕРЕЗНЯ—СКРЕНТОН, Па.

ТАРЗАН, ч. 2544. Повнотою безпомічний.

Він пробував витягнути своє рам'я з сильця, яким був обмотаний одначе тягар його тіла ще більше його зашморгував.

Великий неформений брут, буйвіл з Пелюсідару, нагло станув коло нього і оглядав безборонного малпочоловіка.

Але впарі з появою буйвола ...велетенський тигр з шаблевими зубами надбіг з протилежного боку прогалини.

...Тарзан не був всилі піднести руку в своїй обороні і найшовся в останнім моменті усіх сотворінь — в обличчі смерти!